

Ebelik Mesleğinde Doktora Eğitiminin Önemi

The Importance of PhD Education in Midwifery Profession

Hilal ÖZBEK^a, Şükran ERTEKİN PINAR^a

^aSivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Sivas, TÜRKİYE

Bu çalışma, 1. Uluslararası Ebelik Araştırma ve Geliştirme (EBEARGE) Kongresi (07-09 Kasım 2018, İzmir)'nde poster olarak sunulmuştur.

ÖZET Ebelik mesleği, Türkiye’de en eski kadın mesleklerinden biridir. Ebelik lisans programlarının 1996 yılında açılması, 2000 yılında yüksek lisans programlarına başlanması ve 2013 yılında da doktora programlarının açılması ile meslekleşme yolunda ilerleme kaydedilmiştir. Türkiye’de yüksek lisans ve doktora eğitiminin başlangıcının zaman almasına bağlı olarak mesleğin ilerlemesi yavaş bir şekilde devam etmektedir. Ebelik mesleğindeki ilerleyişi hızlandırmak için verilen teorik-pratik eğitimin, kanıta dayalı araştırmalarla desteklenmesi ve bilimsellik ile bütünleştirilmesi gerekmektedir. Doktora programlarının açılması ile doktora eğitimine hak kazanmış ebeler mesleğin gelişimine katkı sağlamaktadır. Profesyonel bir ebe, gebe ve yenidoğanın durumunu değerlendirirken, kendi klinik uzmanlığını kullanarak kanıta dayalı olarak bakım vermelidir. Kanıta dayalı bakımın en önemli kaynağı, mesleki yönde yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda ortaya çıkan bilimsel bilgidir. Ayrıca, ebelerin ebelik mesleğinin ve eğitiminin gelişimine katkı sağlayacak daha büyük projelerin planlanmasında ve yürütülmesinde daha fazla yer almaları gerekmektedir. Bu çalışmalar yenilikleri destekleyici, yol gösterici ve gelişimi sağlayıcı olmaktadır. Bu kapsamda, mesleki anlamda doktora düzeyine ulaşmış ebeler meslek adına yenilik üretecek ve mesleki gelişimi artıracaklardır. Literatürde, mesleğin profesyonel gücünün artırılmasında ebelikte lisansüstü eğitim programlarının güçlendirilmesi, standartlaştırılması, profesyonel bilgi ve beceri kazandırılması konularına gereksinim duyulduğu vurgulanmaktadır. Bu çalışma doktora düzeyindeki ebelerin ebelik mesleğinin ilerlemesine katkı sağlamakta önemli bir yere sahip olduğuna vurgu yapmak amacı ile ele alınmıştır.

ABSTRACT Midwifery is one of the oldest women’s professions in Turkey. Progress has been made on the way to becoming a profession by opening midwifery undergraduate programs in 1996, starting graduate programs in 2000, and opening doctoral programs in 2013. In Turkey, the progress of the profession continues slowly because of the time elapsed until starting of graduate and postgraduate education. To accelerate the midwifery professional development it is required that the education given as theoretically-practically should be supported with evidence-based research and integrated with science. By the opening of PhD programs, the midwives who gained right to take this education have started to contribute to the development of the profession. A professional midwife should provide evidence-based care using her own clinical expertise while assessing the condition of the pregnant woman and the newborn. The most important source of evidence-based care is the scientific knowledge that emerges as a result of scientific work carried out in the professional field. These studies support innovation, provide guidance and development. In this context, the midwives who have reached PhD level will produce innovations on behalf of professions and increase professional development. In the literature, it is emphasized that increasing the professional power of the profession requires strengthening, standardization, professional knowledge and skills in post graduate education programs. This review is aimed to emphasize that the PhD level of midwives has an important place in contributing to the progress of the midwifery profession.

Anahtar Kelimeler: Doktora; ebelik; eğitim

Keywords: Doctorate; midwifery; education

Ebelik mesleği, en eski mesleklerden biri olarak toplum sağlığının geliştirilmesinde anahtar rolü üstlenmekte ve önemi giderek artmaktadır.¹⁻³ Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve Uluslararası Ebelik Konfederasyonu tarafından hazırlanan raporda ebelik; cinsel sağlık, üreme

sağlığı ve özellikle gebelik dâhil olmak üzere doğum öncesi, doğum, doğum sonu süreçte kadın ve yenidoğanlara destek ve bakım için gerekli sağlık hizmetleri veren kilit unsurlarından biri olarak tanımlanmıştır.⁴ Dünya Ebelik Durum Raporu’nda (2014); Ebelik 2030 Mesleği olarak; cinsel, üreme,

Correspondence: Hilal ÖZBEK
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Sivas, TÜRKİYE/TURKEY
E-mail: h.ozzbek@hotmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences.

Received: 08 Feb 2019

Received in revised form: 25 Mar 2019

Accepted: 02 Apr 2019

Available online: 05 Apr 2019

2536-4391 / Copyright © 2020 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

anne, yenidoğan ve ergen sağlığı hizmetlerinin sağlanması için yeni bir çerçeve oluşturarak yüksek, orta, düşük gelirli ülkelerde kadın merkezli bakımın uygulanmasına imkân sağlayacak ebelik mesleğini güçlendirmeye yönelik hedefleri içermektedir.⁵ Birçok ülkede ebelik mesleğinin iş gücünü genişleterek anne ve yenidoğan sağlığını iyileştirmek ve geliştirmek için ulusal veya yerel çalışmalar başlatılmıştır.⁶⁻⁸ DSÖ ebelik bakım kalitesinin iyileştirilmesi ile anne ölümlerinin %83'ünün azaltılacağını, hizmet standartlarının %87'sinin ebeler tarafından verilebileceğini, evrensel sağlık kapsamının temel bir parçası olarak görülen ebelerin kaliteli ebelik bakımı ile kadınların ve yenidoğanların haklarını güvenceye almakta merkezi öneme sahip olduklarını belirtmiştir. Ayrıca, bireylere verilecek sağlık hizmetleri uluslararası standartlarda eğitim görmüş, lisanslı ebeler tarafından sağlandığında daha verimli kaynak kullanımı ile olumlu sonuçların sağlanabileceği vurgulanmış ve ebelik mesleğinde eğitimin önemine dikkat çekilmiştir.^{4,9,10}

TÜRKİYE'DE EBELİK MESLEĞİNİN GELİŞİM SÜRECİ

Türkiye'de anneden kıza aktarılarak usta-çırak ilişkisi ile öğretilen ebelik mesleğinin, ilk kez 1928 Tababet ve Şuabat-ı San'atlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun ile yasal düzenlemesi yapılmıştır.^{1,3,11} Bu yasa ile meslekleşme yolunda ilk adımı atılan ebelik mesleğinde kimlerin ebelik yapabileceği, görev, yetki ve sorumlulukları ile yasaya uymayanlara uygulanacak cezai işlemler belirlenmiştir.^{1,3} Usta-çırak ilişkisiyle ebe olarak görev yapan geleneksel/mahallî ebeler, bu yasa ve ebelik eğitiminin formal eğitime geçilmesi ile yerini profesyonelleşmiş eğitimli ebelere bırakmaya başlamıştır.^{2,3,12}

Türkiye'de sağlık hizmetlerinin örgütlenmesi ve sağlık sorunlarının çözümü için hazırlanan politikalar çerçevesinde ebelik eğitimi şekillenmiştir.¹³ Meslekleşme yolunda önemli bir yeri olan ebelik eğitimi, Türkiye'de 1843 yılında Tıbbiye-i Aliye-i Şahane içinde açılan kurs ile başlamıştır.^{3,14,15}

1920 yılında, İstanbul dışındaki yerleşim yerlerindeki ebe ihtiyacını karşılamak için Kızılay barakalarında ilkokuldan mezun olan kızlara 2 yıl süreyle

ebelik eğitimi verilmeye başlanmıştır.^{2,16} Bu okul, Cumhuriyetin kurulmasından sonra 1924 yılında tıp fakültesine bağlanarak, ortaokulu bitirmiş kız ve kadın öğrenciler 3 yıl süreli eğitime başlamıştır.^{2,12,17} 1961-1962 yılları arasında, köy ebe okulları, doğumevlerinin bünyesinden ayrılmış ve 3 yıllık eğitim veren, bilgilerin okulda verildiği, uygulamaların doğumevlerinde yapıldığı bir eğitim sistemine geçilmiştir.^{2,12,13} Böylece ortaokul düzeyinde eğitim veren sağlık okullarına geçiş yapılmıştır. 1978 yılından itibaren de Sağlık Meslek Lisesi bünyesindeki ebelik bölümleri 4 yıllık olarak eğitime devam etmiştir.¹⁷ 1985-1986 eğitim öğretim döneminde, Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Bakanlığı protokolüyle 2 yıllık Sağlık Meslek Yüksekokulları açılmış ve 1999 yılına kadar bu okullar eğitimi sürdürmüştür. 1996 yılından itibaren de lisans düzeyinde eğitimlere başlayan ebelik, 12 yıl temel eğitim sonrası dört yıllık ebelik lisans programı düzeyinde verilmeye başlanmıştır.^{2,13} Günümüzde ebelik lisans eğitimi, devlet ve özel üniversitelerde, Sağlık Yüksekokulu ve Sağlık Bilimleri Fakültelerindeki (2006 yılından itibaren) ebelik bölümlerinde sürdürülmektedir.² 2000 yılında yüksek lisans ve 2013 yılında doktora programlarının açılması sonucu, mesleğin güçlenmesi yolunda eğitimlerine devam etmektedir.^{1-3,14,15} Türkiye'de 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla lisans düzeyinde ebelik eğitimi veren 28'i yüksekokul olmak üzere 65 ebelik bölümü, 18 ebelikte yüksek lisans, 10 tane de ebelikte doktora programı bulunmaktadır.¹⁸ Bu programlar kapsamında YÖK 2018-2019 istatistiklerine göre, ebelik doktora programında yer alan toplam öğrenci sayısı 120, ebelik yüksek lisans örgün ve ikinci öğretim programları olmak üzere yer alan toplam öğrenci sayısı 528'dir (Tablo 1).¹⁹ Böylece ebelik mesleğinde akademik ilerleme yolunun açılmış olması, ebe akademisyen sayısının artışına da katkı sağlayacaktır.

YÖK; Türkiye genelinde ebelik lisans eğitiminin, teorik ve klinik eğitimlerinin standart olması için belirli kriterler belirlemiştir. YÖK doktora programlarının amacını; "öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel problemleri, verileri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandırma" şeklinde belirleyerek, gerekli bi-

TABLO 1: Ebelik bölümü yüksek lisans ve doktora programı öğrenci sayıları.

Ebelik bölümü yüksek lisans ve doktora programı öğrenci sayıları 2018-2019									
Program	Yüksek lisans (YL)						Doktora (DR)		
	Örgün öğretim			İkinci öğretim			Örgün öğretim		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Ebelik (DR)								120	120
Ebelik (YL)	1	514	515		13	13			

limsel bilgiye doktora programlarının katkı sağlayacağı vurgusunu yapmıştır.²⁰ Doktora eğitimi almaya hak kazanmış ebeler de mesleğin gelişimine katkı sağlamaktadırlar. Böylece, ebelik mesleğinde eğitimin sürekli olması mesleğin güçlenmesine olumlu katkı sağlayarak meslekleşme yolunda atılan adımları hızlandıracaktır.

Türkiye’de yüksek lisans ve doktora eğitiminin başlangıcının zaman almasına bağlı olarak mesleğin ilerlemesi yavaş bir şekilde devam etmektedir.² Ebelik mesleğindeki ilerleyişi hızlandırmak için verilen teorik-pratik eğitimin, kanıta dayalı araştırmalarla desteklenmesi ve bilimsellikle bütünleştirilmesi gerekmektedir.^{21,22} Ayrıca, ebelerin ebelik mesleğinin ve eğitiminin gelişimine katkı sağlayacak daha büyük projelerin planlanmasında ve yürütülmesinde daha fazla yer almaları gerekmektedir.^{21,23} Literatürde, mesleğin profesyonel gücünün artırılmasında “Ebelikte Lisansüstü Eğitim Programları”nın güçlendirilmesi, standartlaştırılması, profesyonel bilgi ve beceri kazandırılması konularına gereksinim duyulduğu belirtilmektedir.^{1,14,24,25} Bu gereksinimlerden yola çıkarak, ebelik doktora programlarının artırılması mesleğin profesyonelleşmesi açısından önemlidir.

EBELİK MESLEĞİNDE DOKTORA EĞİTİMİNİN ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ

Profesyonel bir ebe; gebe, yenidoğan ve bakım verdiği bireyleri değerlendirirken ebelik alanındaki uzmanlığını kullanmalı, klinik uygulamalarında kanıta dayalı bakım vermeye odaklanmalıdır.²⁶ Kanıta dayalı bakımın en önemli kaynağı, mesleki yönde yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda ortaya çıkan bilimsel bilgidir. Bu çalışmalar yeni bilgi ve becerileri destekleyici, yol gösterici ve geliştirici yönde olmalıdır.²¹ Bu kapsamda doktorasını tamamlamış ebeler, meslek adına yenilik üretecek ve mesleki ge-

lişimi artıracak olan sağlık profesyonelleridir. Literatür incelendiğinde, kanıta dayalı uygulamaları kullanma, bilimsel araştırmalara katılma, bilimsel yayınları takip etme açısından eğitim düzeyi yüksek olan katılımcıların puanlarının yüksek olması, ebelik mesleğinin ilerlemesinde eğitimin önemini bir kez daha vurgulamaktadır.^{22,27} Bilimsel araştırma ve bilgi üretimi bakımından anahtar rol oynayan doktora eğitimlerinin yaygınlaşması ile kanıta dayalı uygulamalar da artacaktır. Ebelik mesleğinin profesyonelleşmesi, görev sınırlılıklarının belirlenebilmesi için yeni araştırmaların planlanması ve bu araştırmaların yapılması, sonuçların ebelik mesleği uygulamalarında desteklenmesi de gereklidir.²² Ebeliğin hem geleneksel hem de gelişmekte olan bir meslek olması, ebelik mesleğinde eğitimin gerekliliğini göstermektedir.⁸ Bu nedenle de ebelik eğitiminde doktora eğitimi önemli bir yere sahiptir.

Önemli bir sağlık profesyoneli olan ebenin görevleri Türkiye’de olduğu gibi bazı ülkelerde de diğer meslek grupları ile çakışmaktadır. Birçok ülkede ebelik bakımının bazı görevleri, kadın hastalıkları ve doğum uzmanları, aile hekimleri, hemşireler, toplum sağlığı çalışanları, geleneksel doğum görevlileri veya uluslararası standartlarda eğitilmemiş ebeler tarafından sağlanmaktadır.¹⁰ Ebelerin kendi görev sınırlılıklarının belirlenmesi, yapılacak bilimsel araştırmalarla sağlanacaktır. Bu araştırmaların artırılmasında da doktora eğitiminin yeri ve önemi büyüktür. Doktora eğitimiyle birlikte artacak olan akademisyenler, lisans düzeyinden başlayarak toplum sağlığı alanlarında çalışan ebelerin de araştırmalara katkı sağlamalarına destek olacaklardır.

Ebelikte lisans mezunu akademisyenler ve akademisyen olmak isteyen ebeler yeterli doktora programı olmaması sebebiyle kişisel gelişimlerinde doktora eğitimleri için farklı ana bilim dallarına yö-

nelmişlerdir.²⁸ Yücel ve ark.nın çalışmasında, ebele-
rin yüksek lisans eğitimi için Ebelik, Kadın Sağlığı
ve Hastalıkları Hemşireliği ve Halk Sağlığı Hemşire-
liği Ana Bilim Dallarını seçtikleri saptanmıştır. Ayrıca,
aynı araştırmada, doktora eğitimi için Kadın Sağlığı
ve Hastalıkları Hemşireliği, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı
ve Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalını tercih
ettikleri belirlenmiştir.²⁸ Seçilen alanların çoğunlukla
ebelik mesleğine yakın ve katkı sağlayan alanlar ol-
duğu görülmektedir. Fakat kendi alanlarında doktora
yapmalarının hem mesleki hem de kendi gelişimleri
açısından çok daha önemli olduğu unutulmamalıdır.
2013 yılında açılan doktora programları ile ebeler,
kendi ana bilim dallarında doktora yapmaya başlamış
olsalar da ebelik bölümlerinde doktora programının
sayısının günümüzde 10 olması henüz yeterli dü-
zeyde olmadığını göstermektedir.

Türkiye’de lisans eğitimi sürdürülen Ebelik Bö-
lümünde, ebelik bölümü mezunu öğretim elemanı
sayısı yeterli düzeyde değildir. Bunun en büyük ne-
denlerinden biri de doktora eğitiminin açılmasındaki
gecikmeye bağlı olarak ebe akademisyen olmaması-
dır. Bunun sonucunda, başta hemşirelik bilim dalların-
dan öğretim elemanları olmak üzere diğer öğretim
elemanları tarafından ana bilim dalı derslerinin des-
teklenmesine ihtiyaç duyulmuştur.^{2,14,28} Literatürde,
ebe akademisyen yetersizliğine bağlı ebelik bölümü
öğretim üye/elemanlarının çoğunlukla farklı bilim
dallarında uzmanlığını alan öğretim elemanlarından
oluştugu belirtilmektedir.^{2,14,28} Lisansüstü eğitimin
ortak amaçlarının “Bilim insanı, araştırmacı ve nite-
likli meslek üyesi” yetiştirmek olduğu düşünüldü-
ğünde, ebelik bölümleri için akademisyenlerin
lisansüstü eğitimleri ile birlikte, ebelik mesleğine
mensup kişiler tarafından artarak verilmeye başla-
ması gerekliliği mevcuttur.²⁰ Bu durum, ebelik bö-
lümleri için ebelik öğretim üye/elemanlarının
artırılmasına ihtiyaç olduğunu göstermekte ve dok-
tora eğitimlerinin önemini bir kez daha ortaya çıkar-
maktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, ebelik mesleğinin ilerlemesinde büyük
rolü olan doktora düzeyindeki ebelerin mesleki açı-
dan önemine vurgu yapmak amacıyla ele alınmıştır.
Ebelik mesleği, tarihin en eski mesleklerinden biri ol-

masına rağmen mesleğin ilerlemesi çok yavaş ol-
maktadır. Doktora eğitimi, mesleği güçlendirme yo-
lunda büyük bir adımdır. Fakat 2013 yılında
doktora programları açılmış olmasına rağmen ebe-
lik bölümlerinde yeterli düzeyde doktora mezunu
ebeler bulunmamaktadır. Bunun sonucunda, ebe
akademisyenlerin sayısı yetersiz kalmakta, ebelik bö-
lümü mezunu akademisyenler kendi bölümleri dı-
şında doktora eğitimlerini sürdürmektedir. Sonuç
olarak, ebelik mesleğine yönelik açılan doktora prog-
ramları ile araştırmaların artacağı ve mesleğin olumlu
yönde gelişeceği düşünülmektedir.

Öncelikle koruyucu rolü başta olmak üzere; ebe-
lik mesleğinin gebe, anne, bebek, aile ve toplum sağ-
lığı açısından önemi büyüktür. Özelde anne ve
genelde toplum sağlığında anahtar mesleklerden biri
olan ebelik mesleğinin gelişmesine katkı sağlayacak
doktora eğitiminin önemi unutulmamalıdır. Bu mes-
leğin hızlı gelişimindeki en büyük katkıyı sağlayacak
lisansüstü eğitimlerin sürekliliği sağlanmalı ve ebeler
doktora eğitimi konusunda desteklenmelidir. Bu bağ-
lamda; doktora eğitiminin gelişimine katkı sağlamak
için:

-Ebelik bölümlerinde ebelik mezunu akademis-
yenlere öncelik verilmesi, ebelik doktora programı
bulunan üniversitelerde öğrenci kontenjanının artırıl-
ması, ebelik mezunu öğrencilerin kendi alanlarında
doktora yapması için desteklenmesi, lisansüstü eği-
tim alan ebelik öğrencilerinin bilimsel araştırma ve
projelere katılımlarının desteklenmesi ve ebelik araş-
tırmaları ile ilgili yayınların artırılması önerilmekte-
dir.

Finansal Kaynak

*Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğru-
dan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet,
gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi
bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma
ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya
manevi herhangi bir destek alınmamıştır.*

Çıkar Çatışması

*Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin
çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite
üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, her-
hangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer du-
rumları yoktur.*

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Hilal Özbek, Şükran Ertekin Pınar; **Tasarım:** Hilal Özbek, Şükran Ertekin Pınar; **Denetleme/Danışmanlık:**

Şükran Ertekin Pınar; **Kaynak Taraması:** Hilal Özbek; **Makalenin Yazımı:** Hilal Özbek, Şükran Ertekin Pınar; **Eleştirel İnceleme:** Şükran Ertekin Pınar.

KAYNAKLAR

- Güner S, Yurdakul M, Yetim N. [A qualitative study on the academic approach to the professionalization of midwifery in Turkey]. Journal of Higher Education and Science. 2015;5(1):80-7. [Crossref]
- Karaçam Z. [The state of the midwifery as a professional career in Turkey: legal regulations, education and research]. Lokman Hekim Dergisi. 2016;6(3):128-36.
- Yılmaz T, Karanisoğlu H. [Current situation of midwifery education in Turkey]. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi. 2016;3(1):73-7. [Crossref]
- United Nations Population Fund (UNFPA), The International Confederation of Midwives supports midwives (ICM), World Health Organization (WHO). The state of the world's midwifery 2014 a universal pathway. A woman's right to health. New York: UNFPA; 2014. p.228.
- ten Hoop-Bender P, Lopes ST, Nove A, Michel-Schuldt M, Moyo NT, Bokosi M, et al. Midwifery 2030: a woman's pathway to health. What does this mean? Midwifery. 2016; 32:1-6. [Crossref] [PubMed]
- Merighi MA, Gualda DM. Mothers' health in Brazil and recovering the training of midwives for care in the birth process. Rev Lat Am Enfermagem. 2009;17(2):265-70. [Crossref] [PubMed]
- Roxburgh M, Taylor J, Murebwayire M. Rwanda: a thousand hills, a thousand dreams, a thousand challenges for nurses and midwives and the millennium development goals. Nurse Educ Pract. 2009;9(6):349-50. [Crossref] [PubMed]
- Fullerton JT, Johnson PG, Thompson JB, Vivio D. Quality considerations in midwifery pre-service education: exemplars from Africa. Midwifery. 2011;27(3):308-15. [Crossref] [PubMed]
- Homer CS, Friberg IK, Dias MA, ten Hoop-Bender P, Sandall J, Speciale AM, et al. The projected effect of scaling up midwifery. Lancet. 2014;384(9948):1146-57. [Crossref]
- Renfrew MJ, McFadden A, Bastos MH, Campbell J, Channon AA, Cheung NF, et al. Midwifery and quality care: findings from a new evidence-informed framework for maternal and newborn care. Lancet. 2014;384(9948):1129-45. [Crossref]
- Resmi Gazete (14.04.1928/863), 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun; 1928. p.887-900.
- Altay S. [A brief overview on the midwifery training and transformation of this profession during the first fifteen years of the republic (1923-1938)]. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi. 2017;XVII(35):167-217.
- Yörük S. [Education of midwifery in world]. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2016;6(1):46-50.
- Çakır Koçak Y, Öztürk Can H, Yücel U, Demirelöz Akyüz M, Çeber Turfan E. [Academic and physical profile of midwifery department in Turkey]. Journal of Health Science and Profession. 2017;4(2):88-97.
- Yücel U, Tuna Oran N, Yüksel E. [Evaluation of midwifery students' opinions of their profession and assessment of their preferences about institution types that they will work]. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2017;6(4):69-76.
- Seyhun G. [Volunteer nursing courses in the second world war in Turkey]. Istanbul University Journal of Women's Studies. 2018;(1):7-30.
- Sayner FD. [World Midwifery History]. Sarıkaya E. editör. Doğum, Ebelik ve Nüfus Politikaları Tarihçesi. Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TÜSEB). Ankara: TÜSEB; 2017. p.8-18. Erişim Tarihi: 30.01.2019.
- YÜKLİS. Doktora Programları, Yüksek Lisans Programları 2018; Erişim Tarihi: 31.01.2019. [Link]
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Yüksek Öğrenim İstatistikleri. Erişim Tarihi: 19.03.2019. [Link]
- Resmi Gazete (20.04.2016, Sayı: 29690) sayılı Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği; 2016. p.1.
- Aytaç S, Madenoğlu Kıvanç M, Ay F. [The current state of midwifery and development of midwifery research in four European countries]. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi. 2014;1(1):77. [Crossref]
- Çankaya S, Kaynar BN, Çöker G, Alp M, Acar ED, Bayrambey Z, et al. [Investigation of midwives' views on researching and using the results of the research in care]. ACU Sağlık Bilimleri Dergisi. 2018;9(2):177-84.
- McNeill J, Nolan A. Midwifery research by midwifery researchers: challenges and considerations. Evidence Based Midwifery. 2011;9(2):61-5.
- Jirojwong S, Welch A. The importance of research in nursing and midwifery. In: Jirojwong S, Johnson M, Welsh A, eds. Research Methods in Nursing and Midwifery Pathways to Evidence-Based Practice. 2nd ed. Melbourne, Vic., Australia: Oxford University Press; 2011. p.3-13.
- Finlay V. Local schemes. Developing the Role of the Clinical Academic Researcher in the Nursing, Midwifery and Allied Health Professions. London: Clinical Academic Training Programme Department of Health; 2012. p.6-7.
- Daemers DOA, van Limbeek EBM, Wijnen HAA, Nieuwenhuijze MJ, de Vries RG. Factors influencing the clinical decision-making of midwives: a qualitative study. BMC Pregnancy Childbirth. 2017;17(1):345. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Doğan Merih Y, Çoşkuner Potur D, Yılmaz Esencan T. [Where can we find postpartum clinic midwives and nurses in the context of evidence based practice?]. Journal of Health and Nursing Management. 2017;4(1):8-14. [Crossref]
- Yücel U, Ekşioğlu A, Demirelöz M, Baykal Akmeşe Z, Çakır Koçak Y, Soğukpınar N. [Profile analysis of post graduate education of midwifery in Turkey]. International Journal of Human Sciences. 2013;10(1):1342-54.